

හල්දම්මල්ල ජාතික

ඔහු උයන

ආයුර්වේදය යන්නේ අරුත ආයුෂ පිළිබඳ විද්‍යාව යන්නයි. මිනිසා ගේ ආයුෂ වර්ධනය කරවමින් එදිනෙදා රෝග පීඩාවලින් ඔහු බේරා ගැනීම සඳහා විවිධ ඖෂධ සහ සුව පිළිවෙත් ආයුර්වේදයේ සඳහන් වේ. මෙම පිළිවෙත් සඳහා යොදා ගන්නේ ස්වාභාවික ඖෂධ වර්ග යි. එහෙත් වනාන්තර විනාශය සහ ජනගහනය වැඩි වීමත් සමඟ ඉඩම් සීමා වීම නිසා ස්වාභාවික ඖෂධ වර්ග අද වන විට අපෙන් අන් වී ගොසිනි.

එදා සෑම ගෙවත්තකම පාහේ ඔහු පැළ කිහිපයක් තිබුණ ද දැන් ඒ තත්ත්වය දැකගත හැක්කේ කලාතුරකිනි. මෙලෙස වඳවී යන වටිනා ඖෂධ සංරක්ෂණය කරන ඔහු උයන් කිහිපයක් ම ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ඒ අතරින් ප්‍රමුඛත්වය ගන්නා හල්දම්මල්ල ජාතික

ඖෂධ උද්‍යානයට අපි පසුගිය දිනක වාරිකා කළෙමු. කොළඹ - බදුල්ල මාර්ගයේ හල්දම්මල්ල පසුකර බේරගල දෙසට ගමන් කරන විට හමුවන බත්ගොඩ ගම්මානයේ මෙම ඔහු උයන පිහිටා ඇත.

එය කොළඹ සිට කි.මී.184 ක් දුරින් බේරගල හන්දිය ආසන්නයේ පිහිටා තිබේ. පහළ කඳු බෑවුමේ පිහිටා ඇති මෙම ඔහු උයන මහා මාර්ගයට රම්ණිය ලෙස දර්ශනය වේ. අක්කර 65ක භූමියක පිහිටා තිබෙන එය අයත් වන්නේ කඳුකර සදාහරිත සෞම්‍ය වනාන්තර කොටසට අයත් කලාපයට ය. ප්‍රදේශයේ උස මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර 1350 කි. මේ නිසා එහි දී විඳගත හැක්කේ ගත සුවපත් කරනා සිසිල් දේශගුණයකි. ප්‍රදේශයට මැයි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා නිරතදිග මෝසමෙන් ද ඔක්තෝබර් සිට නොවැම්බර් දක්වා සංවහන වර්ෂාව ද ලැබේ. මෙම ප්‍රදේශයේ සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය මි මී 2000 -2500 අතර මට්ටමක පවතී. උෂ්ණත්වය සෙ.ග්‍රේ අංශක 20-24ත් අතර වේ.

මහා මාර්ගයේ සිට ඔහු උයන දක්වා තාර දැමූ මාර්ගයක් පිහිටා තිබේ. සුන්දර කඳුයායකින් වටවී ඇති මෙම භූමිය ඔහු තුරු පිළිබඳ අධ්‍යාපනයක් ලබන්නට

මෙන්ම සිත සුවපත් කරනා නිවාඩුවකට ද අගනේය. ඇතින් කඳු ඉස්මත්තේ යාන්තමින් පෙනෙන්නේ බදුල්ල - කොළඹ දුම්රිය ඉදුල්ගස්හින්න නැවතුම අසලින් ගමන් ගන්නා ආකාරයයි. එයට මෙපිටින් ඇදී යන කඳු හිස බේරගල නගරයේ හැපී නතර වෙයි. පහළින් ඇදී යන්නේ උඩවලව වනෝද්‍යානය තෙක් විහිදෙන කඳුවැටි හා වනාන්තර කලාපයයි. දකුණු මුහුදු තීරය දක්වා විහිදෙන තැනිතලාව හීල වර්ණයෙන් ඉන් ඔබ්බෙහි පැතිරී පවතී. උඩවලව ජලාශය සහ වැව් මෙම හීල තැනිතලාවේ ඊළී පැහැයෙන් කැපී පෙනේ. අහස පැහැදිලි රාත්‍රී කාලවල දී දකුණු මුහුදේ ප්‍රදීපාගාර එළිය පවා මෙහිදී දැකගැනීමට පුළුවන.

මුලින්ම තේ වගාකර පසුව අත්හැර දමන ලද ඉඩමක මෙම ඔහු උයන පිහිටා තිබේ. එය 1764 දී ආරම්භ කර ඇත්තේ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහන සහ ලෝක වන සත්ව අරමුදලේ ආධාරවලිනි. වඳවී යමින් පවතින ශාක විශේෂ ද ඇතුළුව ඔහු විශේෂ 425ක් පමණ මෙහි වගාකර ඇත. කඳු බෑවුමක පිහිටා තිබූ මුඩු ඉඩමක් වටිනා හරිත ඔහු උයනක් බවට පත්කර ඇති ආකාරය අපුරු ය.

වඳ වීමේ තර්ජනයට ලක්ව ඇති ශාක විශේෂ රැසක් මෙහි ඉතා සාර්ථකව වැඩි ඇති අයුරු දැකගත හැකි ය. වඳවී ගොස් ඇතැයි සැලකුණු දුහුදු වැල් (*Selectrus paniculatus*) සහ වඳ වීමේ තර්ජනයට ලක් වූ බිංකොහොඹ ඒ අතර වේ. මෙහි රෝපණය කර ඇත්තේ බලංගොඩ රජවක වනාන්තරවලින් ලැබුණු දුහුදු ශාකයක් වන අතර ඊට පසුව නිල්ගල ප්‍රදේශයෙන් ද මෙම වටිනා ශාකය වාර්තා වීම සතුටට කරුණකි.

එම උත්සාහය පිටුපස සිටින්නේ දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ කෘෂි විද්‍යාඥ අවාර්ය පියලේ මාරසිංහ මහතා ඇතුළු එහි නිලධාරී මඩුල්ලයි.

හල්දම්මුල්ල ඔසු උයන ඇරඹීමේ අරමුණු

- * ඖෂධ සහ ඖෂධ පැළෑටි පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීම
- * වඳවී යන පැළෑටි ආරක්ෂා කිරීම ශාක පිළිබඳ පර්යේෂණ සඳහා සහාය දීම
- * දුර්ලභ පැළෑටි දැකගැනීමට අවස්ථාව සලසා දීම.

වඳ වීමේ තර්ජනයට ලක්ව ඇති ශාක විශේෂ රැසක් මෙහි ඉතා සාර්ථකව වැඩි ඇති අයුරු දැකගත හැකි ය. වඳවී ගොස් ඇතැයි සැලකුණු දුහුදු වැල් (*Selectrus paniculatus*) සහ වඳ වීමේ තර්ජනයට ලක් වූ බිංකොහොඹ ඒ අතර වේ. මෙහි රෝපණය කර ඇත්තේ බලංගොඩ රජවක වනාන්තරවලින් ලැබුණු දුහුදු ශාකයක් වන අතර ඊට පසුව නිල්ගල ප්‍රදේශයෙන් ද මෙම වටිනා ශාකය වාර්තා වීම සතුටට කරුණකි. තිමාලය කඳු බෑවුම්වල ද මෙම ශාකය වැවේ. පුරාණයේ, ජෙනාතිෂ්මනී නම්, මොළයේ සෛල වර්ධනය කරනා වටිනා තෙල සිඳ ඇත්තේ දුහුදු ඇටවලින් බව සඳහන් වේ.

ඔසු උයන කලාප පහකට බෙදා ඇත්තේ

පාලනයේ පහසුව සඳහා ය. ඒ කලාපය ස්වභාවික වනාන්තර කොටසකි. එය ඖෂධ ශාකවලට පමණක් නොව වන සීපාවන්ට සහ පක්ෂි විශේෂ 112 කට අධික සංඛ්‍යාවකට අහස තුමියක් වී ඇත. මේ අතරින් 57 ක් පර්යාලනික පක්ෂීහු වෙති. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික පක්ෂි විශේෂ රැසක් ද මෙහි හමුවේ. අලු කෑදැත්තා, වලිකුකුළා, රන් නලල් කෝට්ටෝරුවා, හිරා මලික්තා, පිටරතු බටගොයා, මහනීලගොයා වැනි ආවේණික පක්ෂීන් ඒ අතර දැකගත හැකිය. ඹුලු මුවා, කොළ දිවියා, බළල් දිවියා, දියබල්ලා, හාවා ඇතුළු ක්ෂීරපායීහු ද මෙහි වසති. අවට බොහෝ ඉඩම් තේ වගාවට එළි කර තිබෙන නිසා ප්‍රදේශයේ වන සීපාවන් සහ පක්ෂීන් නිදහසේ හැසිරීමට මෙම වනපෙත තෝරාගෙන ඇති බව පෙනේ. මෙහි සරන අපට ඒ මේ අත වේගයෙන් ගමන් කරනා සමනළයන් සුලබව දැකගත හැකි ය. සමනළයන්ට ඕත්තර දැමීම සඳහා සුදුසු සප්සඳ වැල් සහ පැහිරි කුලයේ ශාක පැවතීම එයට හේතුවයි. ලාපී බර්ඩ්, වින්ග් බ්ලූ, බොට්ල් රෙඩ් හෙලන්, බ්ලූ මෝර්මන් වැනි සමනළයන් ඒ අතර වේ. රන් සුඹුල් ගසක් මත සිටියේ අළු කෑදැත්තන් යුවලකි.

ගිරා මලින්තකු අපගේ හඬ ඇසී ඇතට පියඹා ගියේ ය. කොණ්ඩ කුරුල්ලන් කෘමීන් සොයමින් ගසින් ගසට යනු සහ ඒ මේ අත සැරසරනා කොබෙයියන් මෙහි සුලබ දසුනකි. බිම සිට පතිමින් තැනින් තැනට ගමන් කරමින් සිටියේ අවිච්චියෙනි.

"ඒ " කලාපය සිට අපි බී කලාපය වෙත පැමිණියේ තෘණ වගාකර අලංකාරව සකසා ඇති මාවතක ය. අවට ගස්වැල් මාවතට නැවී සෙවණක් නිර්මාණය කර ඇත. " බී " කලාපයේ අතිවිඛයම්, අති උදයම්, මස්බැද්ද, බක්මි, බදුල්ල, හින් අරත්ත, කයිප්පු, කනේරු, කතුරුපිල, ලොන්සුඹුල්, මුනමල්, නෙල්ලි, කොස්-ගොන්න ඇතුළු ඔසු විශේෂ 61 ක් නැර-ඹීමට පුළුවන.

සී කලාපය අහු, අක්මැල්ල, අඳු, අරලු, අශෝක, ඇටඹ, අත්තන, අරුද, සංඵ-වනී, බාකුවී, හීං බීං කොහොඹ, කයිල, කරුවල, කට්ටකුමංපල්, භූමිවම්පා, දැත්ත, දියමිත්ත, දුහුද, දුටුසතුටු, එළ-නිතුල්, ගොඩ මානෙල්, ගල් කප්පර-වල්ලිය, බීංකොහොඹ, ජයපාල, කහ කරඹු, කරල්තැබ, කටුවැල්බටු, කුඩුද-වුලා, කුඩාසුදනා, මලිත, කුකුරුමාන්, මහනාමීබා, මහමැඩියා, මයුරපාද, සප්-සඳ, යක්බේරිය ඇතුළු ආක විශේෂ 157 කට නිවහන වේ. සී කලාපයේ ඇත්තේ අඹ අඬනහිරියා, අශ්වගන්ද, ගස්පුපුල, බටදොඹ, ගස්කයිලා ගම්මාලු, කලවැල් රත්තලුන් සවුක්කු, තෙලඹු, වා, වල්කො-හොඹ, මදුරිය ඇතුළු ඔසු විශේෂ 56 කි. මෙතෙක් වචනයෙන් පමණක් අසා ඇති

බොහෝ ඔසු විශේෂ දැකබලා ගෙන අධ්‍යයනය කිරීමට මෙම සුන්දර පර්යේ-ෂණ ඔසු උයන කදිම ය. පාසල් සහ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ට මෙන්ම පර්යේෂක-යන්ටත් එය විවෘත වී ඇත. ඔසු වගා-වලින් ලැබෙන අස්වැන්න අලෙවි කිරී-මෙන් ආදායමක් උපයා ගැනීමටත් අවස්ථාව ලැබී ඇති බව ආචාර්ය පියල් මාරසිංහ අප සමඟ පැවසී ය.

මෙහි පිහිටි පැළ තවානෙන් අවශ්‍ය ඔසු පැළ මල දී ගැනීමටත් පහසුකම් සලසා තිබේ. ඉතා දුර්ලබ බීංකොහොඹ පැළ පවා හරිත ගෘහවල බෝකර මෙහි අල-වියට ඇත. සෙවණ ප්‍රිය කරන ශාකයක් වූ බීංකොහොඹ ගෘහකරණය කර විසි-තුරු පැළෑටියක් ලෙස වගා කිරීම සඳහා මෙහි සිදු කළ පර්යේෂණ සාර්-ථක වී තිබේ. එක් හරිත ගෘහයක් සම්-පූර්ණයෙන් ම වෙන්වී ඇත්තේ බීංකො-හොඹ පැළ සඳහා ය. සුදු පැහැති මල් හටගත් බීංකොහොඹ පැළ ඉතා අලං-කාරය. ඒ අසල ම පිහිටා ඇත්තේ දැල් ගෘහය යි. එය වෙන්වී ඇත්තේ ඔසු උය-නට වෙනත් පරිසරවලින් රැගෙන එන ඖෂධ පැළෑටි ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවීමට පෙර මෙම පරිසරයට හුරුකරවීම සඳහා ය.

සංචාරක බංගලාවකින් ද නේවාසිකාගාර-යකින් සහ දේශන ශාලාවකින් ද ඔසු උයන සමන්විත ය. පර්යේෂකයන්ට ආහාරපාන පිළියෙළ කරගත හැකි මුලු-තැන්ගෙයකින් ද මෙය සමන්විත ය. පරිසරයට ආදරය කරනා ඒ පිළිබඳ අධ්‍යාපනයක් ලබා ගැනීමට කැමති

සංචාරක බංගලාවකින් ද
නේවාසිකාගාරයකින් සහ
දේශන ශාලාවකින් ද
ඔසු උයන සමන්විත ය.
පර්යේෂකයන්ට
ආහාරපාන පිළියෙළ
කරගත හැකි
මුලුතැන්ගෙයකින් ද
මෙය සමන්විත ය.
පරිසරයට ආදරය
කරනා ඒ පිළිබඳ
අධ්‍යාපනයක් ලබා
ගැනීමට කැමති කාටත්
මෙම උද්‍යානයෙන්
ලබාගත හැක්කේ
වටිනා අත්දැකීම්
සම්භාරයකි.

කාටත් මෙම උද්‍යානයෙන් ලබාගත හැක්කේ වටිනා අත්දැකීම් සම්භාරයකි.

විස්තර සහ ඡායාරූප
කුසුම්සිරි විජයවර්ධන

